

D. N. 30. 1. 26.

Din fritid.

Om jazz, sport och politik.

Det har funnits tider och kulturer före vår, då begreppet fritid inte existerade i samma bemärkelse som nu. Tider och kulturer, då det existerade en klass av människor, för vilken egentligen all tid var frid, och en annan klass, som inte hade någon annan fritid än den man sov på. En sådan kultur var den antika med en tärande och fri herreklass, som disponerade tiden för sina intressen, och en närande och slavande klass, som hade föga eller intet över för sina personliga intressen och behov. Den västerländska kulturen har under sin mödosamma utveckling bidragit till en fortgående utjämning av denna motsats. Och i vår tid med dess normering av arbetstid och fritid och dess tendens att utplåna skillnaden mellan närande och tärande klasser, har fritidens begrepp blivit ett helt annat. Ja, denna fritid har rentav blivit ett problem icke blott ur nationalekonomisk, utan jämväl ur kulturell synpunkt. För en del människor är tiden så dyrbar, att det blott kan bli fråga om dess rätta användning. För andra är tiden en fiende, som måste fördrivas. Den senare synpunkten måste ovillkorligen betraktas som en sjuk punkt. Har man så gott om tid, att det blott kan vara fråga om att få den att gå, så har man i varje fall föga begrepp om livslycka, kedom och korthet. Och det är då i varje sann kultursträvan, att målmedvetet försök att skapa en

tande och kunskapsfrämjande. De göra trots all välmening aldrig det värdefulla någon verklig och varaktig tjänst. De lägga det i stället som en tung och odräglig börda på människornas sinnen. De kunna inte se barn leka utan att gripa in och ge deras lek en pedagogisk syftning. En lek bör helst ha formen av en åskådning, undervisning eller något dylikt. De betrakta det avsiktslösa barnstojet och barnstimmets som bortslarvad och förospild tid. Och samma synpunkter som de lägga på barnen och deras lekar lägga de på de vuxna och deras rekreationer och lediga stunder. Sällskapslivet, som enligt Tegnér var en fri konst, bör enligt deras mening helst försiggå i cirkelns form. En samvaro människor emellan, som inte består av s. k. lärariska diskussioner, anses värdefull. En diskussion, där infall föder infall och samtalet svävar ut som sländornas solskensflykt över å och äng, är redan den någonting misstänkt. Nej, suga ut ett ämne och göra det grundligt och programmässigt, se där det verkligt värdefulla. Ett parti kort är, det säger sig självt, någonting meningslöst och tarvligt och passar inte i en kulturell atmosfär. Liksom det också religionen existerar en gudsmållighet, som snarast är den sunda och friska religionens fiende, så existerar det inom kulturen en ansträngd, skruvad och pretiös kulturnådighet, som söker fördriva den naturliga människan och kulturmanniskan. Å, dessa kultursträvar och bildningsfarisärer med vär-

roll som den lekamliga, den kan vara ett nödvändigt avbrott av vissa funktioner, en berättigad vila för vissa andliga förmågenheter, som lika litet som de fysiska tåla överansträngning. Den evigt intresserade klarvakenheten är ofta ingenting annat än överansträngning, nervositet och tillgjordhet, ett onaturligt stormande på själens kraft och hälsa. Människans själ, om den skall hålla sig frisk, spänstig och fruktbar, tål icke ett ständigt kunskapens och intressenas ljus. Den behöver ibland skriva för sina fönsterluckor. Och som den bärande och närande jorden har den sina perioder, då den behöver ligga i träda.

Efter mångfalden av människans behov svarar en mångfald av olika värden. Och det gäller om dem, att de icke utan vidare kunna jämföras med varandra och ordnas i grupper av högre och lägre. Varje värde har sin tid och bör bedömas efter sin art. Vad som i ena ögonblicket är ett lägre värde, kan i andra ögonblicket vara ett högre värde. Kunskapsönska och läslust, musikintressen och musikalsk njutning äro högre värden, men endast intill gränsen för mottaglighet och omsmältningens förmåga. På samma sätt med det sociala intresset. Det är ett högre värde. Men om det aldrig vilar, aldrig någonsin lägger undan sin speiella måttstock på tillvaron och går upp i något annat, så sliter det ut sin bärare och tröttnar ut andra, det blir en beskäftighet, som snor omkring på nedkippade skor. En muskelansträngning och en stunds rytmisk muskelglädje kan efter sin tid och art vara lika värdefull som en tankeansträngning, en stunds intellektuell glädje. Ett gott skämt, några timmar av sorglös och tanklös förströelse kunna vara lika värdefulla som det besjälade, gripna och fördjupade allvaret. Det värdefulla är alltid det, som fyller livskänslans tömda behållare, ger ny spänstighet åt kropp eller själ, vem det nu kan vara av spannets båda parhjästar, som behöver den ökade stimulansen. De mänskliga behoven bilda en stor cistern med många rör och cylindrar. Och det är alltid, där det gått tomt, som påfyllning kräves. Den fritid, som är människan beskär, bör användas till denna påfyllning. Och det blir därför det särskilda behovet, som anger, hur den bör utfyllas. Man kan i det fallet inte uppställa några allmängiltiga program för fritidens rätta användning. Det är naturen, som i det fallet ger den rätta anvisningen. Men i det fallet föreligger i vår tid en stor fara. Ty överkulturen har i otaliga fall tystat naturens röst och atrofierat känsligheten för de naturliga behoven.

Vår tids överkultur yttrar sig bl. a. i form av het och trötthet. Levnadsföringen har blivit så intensiv, behoven så ansvallda, konkurrensen så stegrad,

att man nästan
känd kulturkritik
sömlöshet". M
sig. Tävlingsska
försatt människ
dan retlighet,
ut över själva
människorna at
ytterligare stim
använda den till
tillfredsställande
har för många m
att fritiden tröt
betstiden med si
tioner, ökanda n
mulans. Man
säger, snart lik
konsumera som
med konsumtion
endast ätande o
som har med reb
det förr i värld
en dag i veckan
sig tre eller fyra
vit liksom rädd
sig själv i speg
Hon andflyr båd
samma, tysta, b
tionerna för vilm
biograferna och
digt har skövlut
den. Nå, varje
vanor och den d
sten från berger
gen effekt, den
Här gäller det i
att begränsa, int
hov i akt, utan
måttfullhet. Då
sport och, jag k
så är jag inte en
reaktionär, int
vill åt. Jag de
embonpoint då o
är en så lugn oc
förströelse för
herrar. Sporter
ske på ett alltf
Men jag åker, så
gärna cykel, oc
en fyra, fem tim
någon trakt, fö
hjärta klappar.
med fulla segel
mänskliga vällu
en passionerad
min mening, en
och allsidigt har
själv endast prø
sens kläpare.
rimfrost och ro
frisk andedräkt
för mig en dub
het och hälsa.
som fullständig
boll. Men vad
kommer att gå
flugan, som ren
hör någonting a
människorna till
okänslighet och
flugan, som ren
ler dem med f
Detta flämtan